

شناخت استانداردهای فضاهای شاخص در ۷ بخش طرح:

۴-۱ آمفی تئاترها:

سالن تئاتر و سخنرانی

سالن تئاتر را می توان به سه بخش تقسیم نمود:
پذیرش و ورودی، فضای انتظار، فضاهای خدماتی
(سرویس بهداشتی - تریا و رستوران - فروش مجلات
و ...)

سالن حضار

صحنه (سن) و پشت صحنه (انباری، کارگاه ها،
لباس و گریم و تمرین و ...)

بهره سالن های سخنرانی و تئاتر سنتی نسبت به
هزینه ای که دارند و از نظر تامین فضاهای
مورد نیاز پایین است. بنابراین، لازم است طوری
طراحی شوند که برای منظورها و کارهای دیگری
نیز مورد استفاده قرار گیرند. این نوع فضاها
می توانند برای سخنرانی، تولیدات صحنه ای،
نمایشی و سینمایی مناسب باشند (حداقل مساحت
برای هر شخص معادل $0/46$ متر مربع است. بر
اساس صندلی های متحرک و بدون بازو و با فاصله
مرکز به مرکز 45 سانتی متر) این فاصله بر
اساس صندلی های ثابت بازو دار و با فاصله
مرکز به مرکز 50 سانتی متر معادل $0/6$ متر
مربع است.

خطوط دید در سالن تئاتر:

بعنوان نمونه يك شخص نشسته در سالن تئاتر در تصویر زیر نشان داده شده است. ارتفاع چشم حدوداً ۱۱۲ سانتی متر است. گام بین ردیف های نشستن (فاصله ردیف ها) که با T نشان داده شده معادل ۸۰-۱۱۵ سانتی متر انتخاب می شود. فاصله سر با C نشان داده می شود. اگر فرض کنیم که شخص تماشاگر از میان دو نفر جلویی و از روی سر هر شخصی که دو ردیف جلوتر نشسته به صحنه نگاه کند حداقل سر به ازای هر ردیف $6/5$ سانتی متر خواهد بود و در صورتی که این اندازه به ۱۳ سانتی متر برسد يك تماشاگر متوسط می تواند از روی سر تماشاگر جلوی خود صحنه را ببیند. (دید از ردیف جلویی)

شکل سالن تئاتر:

شکل سالن تئاتر همانند اندازه و حجم آن اهمیت زیادی دارد. شکل چهار گوش انعطاف پذیر و ترجیحاً پنکه ای برای سالنهای بزرگتر مناسب است. فرم پلان این سالنها به خطوط دید کافی در نمایشهای سمعی و بصری مربوط می شود. سالن سخنرانی با ظرفیت کم (تا حدود ۸۰ نفر) با کف

مسطح کاملاً رضایت بخش است. کف سالنهای برزگتر برای حصول دید کامل به صورت شیبدار یا پلکانی ساخته می شود. تغییر تراز از دید چشم در ردیف صندلی ها باید یکسان باشد. حداقل این تغییر ۶ سانتی متر بوده و تراز دید به طور متوسط ۱۲/۵ سانتی متر خواهد بود.

در صورت استفاده از سالن تئاتر به عنوان سینما معیارهایی که در کیفیت دید و تماشای يك صحنه موثرند عبارتند از:

- بیشینه زاویه دید افقی ۳۰ درجه - بیشینه دید قائم ۳۵ درجه

- زاویه بحرانی پروژکتور ۱۲ درجه - بیشینه فاصله دید عرض پرده نمایش ۶×

خصوصیات صندلیهای سالن تئاتر:

فاصله پشت به پشت در میان صندلیها برای صندلیهای با کف تا شونده ۷۵ سانتی متر می باشد (عرض صندلیها به طور متصل به هم بدون ۴۶ سانتی متر و عرض صندلیها بازودار ۵۰ سانتی متر است). اندازه فاصله ردیف صندلیها به دو عامل بستگی دارد یکی اندازه صندلی و دیگری حداقل فاصله جهت عبور تماشاچیان. رابطه تعدادی صندلی ها و فاصله ۸ ردیف صندلی ها

تعداد در ردیف با دو راهرو در طرفین	تعداد صندلیها با يك راهرو در يك طرف	فاصله صندلیها (سانتي متر)	ردیف
۱۶	۸	۴۰	
۱۷ و ۱۸	۹	۵۰	
۱۹ و ۲۰	۱۰	۶۰	

تذکر: فاصله بین ردیف صندلیها در طول ردیف باید ثابت باقی بماند.

حداقل اندازه لازم برای حرکت در بین ردیف های صندلی ۴۰ سانتی متر تشخیص داده شده است. این اندازه است که شخص برای عبور از پهلو و پشت به تماشاگران نشسته بر صندلی نیاز دارد. از طرف دیگر برای حرکت افراد به طور معمول حداقل اندازه مورد نیاز ۴۰ سانی متر می باشد. در این حالت افراد به طور عادی در حداقل فضا حرکت می کنند. با توجه به این مطلب در مواقعی که صندلیها خالی هستند و کف نشیمن آنها به طور عمودی قرار می گیرد باید ۲۰ سانتی متر به فاصله بین دو ردیف صندلی افزوده شود تا فضای حرکتی مورد نیاز مواقع اضطراری ۶۰ سانتی متر شود و چنانچه کف نشیمن صندلی ها ثابت باشند، باید فاصله بین ردیف صندلیها ۶۰ سانتی متر اختیار شود تا حداقل فضای حرکتی وجود داشته

باشد. محدودیت تعداد صندلیها در ردیف از نقطه نظر ایمنی، راحتی و سهولت حرکت در سطح سالن اهمیت دارد. به طور کلی حداکثر تعداد صندلیها در ردیف هاییکه از دو طرف به راهرو متصل می شوند به ۲۰ صندلی و در صورتیکه از یک طرف به راهرو متصل باشند به ۱۰ صندلی محدود می شوند. برای معلولین به ازای هر ۱۰۰ صندلی یک فضای خالی جهت استقرار صندلی چرخدار وجود داشته باشد. همچنین محل استقرار صندلیها باید به گونه ای انتخاب شود که با قرار دادن صندلی چرخدار در آن محل راهرو بین صندلیها مسدود نشود. علاوه بر آن هیچگونه پله ای در راه دسترسی به محل استقرار صندلیهای چرخدار نباید وجود داشته باشد حداقل سطح صندلی چرخدار ۱۶۰×۱۸۰ سانتی متر می باشد. سطح این محل باید کاملاً افقی باشد.

راهروهای سالن:

برای ایمنی و راحتی تماشاگران حداقل به ازای هر ۱۰۰ تماشاچی، ۷۰ سانتیمتر عرض برای راهرو در نظر گرفت. حداقل مناسب برای عرض راهرو ۱۲۰ سانتی متر می باشد و از آنجا که حداقل عرض لازم برای عبور صندلی چرخدار ۷۰ سانتی متر و

برای عبور فردی که دو عصا در زیر بغل دارد ۸۳ سانتی متر است این اندازه می تواند جوابگوی حرکت معلولین نیز باشد. در راهروهایی که از جلوی ردیف صندلیها می گذرد (راهروهای عرضی سالن) باید ۲۰ سانتی متر به این ابعاد اضافه نمود. به این ترتیب عرض حداقل این راهروها به ۱۴۰ سانتی متر می رسد. حداقل عرض راهروهایی کنار دیوار ۱۰۰ سانتی متر می باشد. در این حالت پله باید تمام عرض راهرو را اشغال نماید پله های راهرو نباید جلو راهروهای بین ردیف ها قرار گیرد.

ورودیها و خروجی های سالن

ورودیهای سالن بهتر است به گونه ای باشد که کاملاً در معرض دید افراد که در سالن نمایش هستند قرار گیرد و از خروجیها نیز باید جدا باشد. عرض به بهای ورودی باید حداقل برابر با نصف مجموع دربهای خروجی لازم برای سالن باشد. همچنین ورودیهای سالن باید به ترتیبی مطرح شوند که از آنها بتوان به عنوان خروجی اضطراری نیز استفاده نمود. بطور کلی عرض دربهای سالن و مسیرهای خروجی برای هر ۱۰۰ نفر

تماشاگر بین ۵۵ تا ۸۵ سانتی متر تعیین شده است.

اتاق پروژکتور:

فضای اتاق پروژکتور از هر نقطه دیگر قابل ملاحظه بوده و باید درست قرینه با خط مرکزی سالن باشد. کف اتاق پروژکتور باید باری را به شدت ۱۰۰۰ کیلوگرم بر متر مربع تحمل نماید و در زیر کف اتاق باید محلی برای رد کردن کابلها در نظر گرفت. ۷۵ سانتی متر برای ارتفاع این محل کافی خواهد بود. در دیوار جلوی اتاق پروژکتور بهتر است یک شکاف سرتاسری به ارتفاع ۵۰ سانتی متر ایجاد گردد و بعد تمام دریچه های مورد احتیاج در آن تعبیه شود. فاصله خط مرکزی شکاف تا کف اتاق باید ۱۱۹ سانتی متر باشد. بهتر است که یک اتاق جداگانه در مجاورت اتاق اصلی پروژکتور وجود داشته باشد که به عنوان محل قرار دادن فیلم ها و در صورت لزوم برای رله کردن فیلم استفاده شود. مابین این اتاق و اتاق پروژکتور باید پنجره بزرگی وجود داشته باشد تا ارتباط این دو کنترل هر دو اتاق را تامین کند.

اکوستیک در سالن تئاتر

اگر اندازه سالن تئاتر کمتر از ۳۰۰ متر مربع باشد لازم نیست که از نظر اکوستیکی کاری انجام دهیم. اما با افزایش اندازه و حج. اتاق یا سالن شکل آن اهمیت زیادی پیدا می کند. سطوح محدب و نامنظم در پراکندگی امواج صوتی کمک می کند. گنبد، تاقها و سایر سطوح بزرگ مقعر می توانند مشکلات اکوستیکی ایجاد نمایند. در کنسرتها برای طولانی شدن زمان اصوات (انعکاس) لازم است ارتفاع سقف را بیشتر انتخاب کنند.

برای داشتن صدلی خوب صدلیهای مجاور دیوارها (دیوارهای جانبی و عقب سالن نمایش) باید حداقل ۱ متر از دیوار فاصله بگیرند و صدلیهای که در گوشه سالن واقع می شوند باید ۱/۵ متر از گوشه فاصله داشته باشند. هنگامی که تماشاچیان بر روی صدلیها نشسته اند خود جاذب صوت در سالن می باشند. در این حالت جنس صدلیها تأثیری در جذب صدا ندارد. اما زمانی که صدلیهای خالی هستند جنس آنها باید جاذب صوت باشد تا پر و خالی بودن آنها تغییری در کیفیت صدا ایجاد نکند.

یک سالن اکوستیک ایده آل دارای تعداد معینی از انعکاسات طبیعی است با شدت مساوی و این عمل با ایجاد شکستگیهای در دیوار مسطح و

همچنین ایجاد شیب در سقف و کف و استفاده از مواد جاذب صدا امکانپذیر خواهد بود. زیر تصاویری از نوبت برای آشنایی با استانداردهای آمفی تئاتر و پشت سن آمده است.

کالری

برای مردان بلند قد میانگین ۱۷۵ سانتیمتر قد و خط دید آنها ۱۶۲ سانتیمتر، زنان بلند قد میانگین ۱۶۰ سانتی متر قد و خط دید ۱۴۷ سانتی متر است. بنابراین خط دید کلی افراد بالغ بر ۱۵۵ سانتی متر است. با تغییر اندک چشم افراد می توانند اشیائی که حدوداً در مخروط دید آنها قرار دارند را ببینند و تشخیص دهند. مطالعات نشان می دهد افراد بالغ محوطه ای حدود ۳۰ سانتی متر بالاتر و ۹۰ سانتی متر پائینتر از حیطة پائینتر از حیطة بینائی خود را در فاصله ۶۰ تا ۱۲۰ سانتیمتری مشاهده کنند. قرار دادن و آرایش اشیاء خارج از این محدوده ها باعث درد پشت، خستگی پاها، سوزش چشم، ناراحتی گردن و در کل بکارگیری عضلاتی می شود که به اکثراً مورد استفاده بدن می باشند. برای نمایش اشیائی مانند مجسمه های مربوط به بت ها و دایناسورها که در محدوده ای بسیار بزرگتر از حیطة های دید انسان لازم است شخص بیننده فضای

لازم برای عقب رفتن و درک کلی آنها را داشته باشد. جریان بازدید کنندگان مانند جریان آب يك رودخانه است. اگر اشیاء با بدنه های مارپیچ ملایم سازماندهی شده باشند برای استفاده از مزایای اینگونه حرکت بازدید کنندگان اتقاهای نمایش را با جذابیت بیشتری پیدا می نمایند. پیشرفت کار بازدید با دنبال نمودن خط محل های نمایش راحت تر صورت می گیرد. ممکن است آرایش به صورت پله پله باشد که حالتی رمز گون برای بیننده ایجاد می شود به منظور اینکه دریابد در گوشه ها و قسمت هایی که از دید او پنهان است چه اتفاقی روی می دهد. همواره برای ورود به يك هال به گشایشی بزرگ ورودی با پهنای زیاد احتیاج نیست. محل های نمایشی که به گونه ای تنگ تر و نزدیک به یکدیگر در بدو ورود قرار گرفته اند باعث به وجود آورد اشتیاقی در بیننده برای ورود به مرکز پهنای هال نمایش می شود.

محل های نمایش:

اولین قدم در طراحی يك محل نمایش آن است که طراح بداند چه چیزی قرار است در این محل به نمایش گذاشته شود. چند نمایشگاه در سال

برگزار می شود و چگونه تعویض می شود. نمایشگاههای مسافرتی به چه ترتیب برنامه ریزی شده اند. اگر یک مجموعه دائمی وجود دارد چند قطعه از آن نمایش گذاشته می شود؟ آیا فقط قطعات بزرگ هنری نشان داده میشود یا مجموعه ای کوچکتر؟ آیا هنری سه بعدی در جعبه های مخصوص نمایش داده می شود یا به روی سکو قرار می گیرند؟ قطعات چاپی نازک و طراحی نشان داده شده می شوند؟ با در دست داشتن برنامه ای قطعی طرح می تواند میزان تغییر پذیری طرح خویش، اندازه و طرح کلی گالری ها نیز فضاهای زیست محیطی را معین کند قانونهای ثابت طراحی اندک است به همین دلیل خطوط کلی توضیح داده شده به گونه ای عمومی است.

هدایت بازدید کننده در گالری:

بر خلاف موسیقی و هنرهای که با اجرای اثر هنری سر و کار دارند که در آن تماشاچیان یا شنوندگان در محلی معین نشسته به اجرای اثر هنری بر روی صحنه توجه می کنند در هنرهای تجسمی بیننده باید بتواند در اطراف اثر حرکت داشته باشد تا اثر مورد نظر را به انتخاب خود مد نظر قرار دهد. گالری یا مرکز هنری طراحی

شده باید به شیوه ای تجربه دیدن و توجه بیننده بر روی تعدادی قطعه یا اثر هنری پشت سر هم را در او بوجود آورد. ورودی و لابی باید به گونه ای باشد که بیننده را به گالری ها هدایت کند جایی که بتوانند به تفحص و گردش پرداخته. نقطه شروع را انتخاب کنند و به باقی نقاط هدایت شوند. از آن نقطه است که طراح تماشاگر آثار هنری را در یک حرکت پیوسته از یک شیء به شیء دیگر و از یک گالری به گالری دیگر هدایت می کند.

بعضی از نکاتی که هنگام طراحی گالری باید در نظر داشت به شرح زیر است:

الف: بازدید کننده از موزه باید بتواند آثار هنری را ببیند و از میان آنها به راه خویش ادامه دهد بدون آنکه مجبور شود میسر پیموده را دوباره طی نماید و اشیاء و آثاری را که دیده است را دوباره طی نماید و اشیاء و آثاری را که دیده است را دوباره ببیند.

ب: باید فضای مناسب برای بازدید کننده وجود داشته باشد تا با سرعت های مختلفی به حرکت خود ادامه دهد. بعضی افراد به حرکت پیوسته خود ادامه می دهند حال آنکه دیگران ممکن است

در مقابل بعضی آثار قدری تامل کنند و آنرا با جزئیات بیشتری مورد بررسی قرار دهند.

ج: يك بازديد کننده همواره تمايل دارد از همان مسيري كه وارد گالري شده است از آن خارج شود. طراحی سير كولاسيون گالري با توجه به اين مسائل بايد صورت گيرد.

د: توانايي حرکت و گشتن در يك گالري به تماشاگران اين امکان را مي دهد تا آنچه كه مورد نمايش قرار گرفته را درك کنند و در مورد آثاري كه از آن پس بازديد مي کنند تصميم بگيرند.

طراحی محیطی دلپذیر و پرتنوع:

يك محيط شلوغ، گرم و پر سروصدا مشتاق ترين بازديد کننده را از كوره به در مي برد. طراح بايد آگاه باشد كه فضاها به ميزان كافي داراي اتاقهاي راهرو دار و كرويدور باشد علاوه بر آن فضاهاي حياط دار، نورگير سقفي بر فضاهاي عبور نيز در بهبود موثر است. بازديد کننده احتياج دارد در فضايي مكث كند بنشيند و استراحت نمايد در آن حال بر روي يك اثر دوباره مرور نمايد و تجديد قويا ذهني پيدا كند چون حافظه بصري وي انباشته از اطلاعات شده است. فضاهاي

نشیمنی که در فاصله ای مناسب از آثار هنری بزرگتر قرار گرفته اند شانس تمرکز و دیدن اثر را در حین استراحت به بیننده اهدا می کند. امکانات آسایشی یاد شده در فواصل دیدار، نقش مهمی را ایفا می کند و از نکات بسیار مهم در طراحی فضاهایی است که با هنرهای تجسمی سر و کار دارد. تنوع بصری سبب می شود بازدید کننده همواره مشتاق باشد. سازماندهی چند نور نقطه ای در فضا با نورهای شدیدتر دیگر بخش ها نیز کارآمد است. تنوع و بازی در ارتفاع سقف و نیز رنگ دیوارها در گالری ها مختلف خستگی بیننده را کاهش می دهد. البته هیچکدام از فاکتورهای یاد شده نباید بر روی اثر هنری تاثیر مطلوب و منفی بگذارد. در فضاهای نمایشگاهی کنترل صدا و ارتعاش بسیار مهم است. تهویه مطبوع و دیگر امکانات نیز باید در این زمینه به کار گرفته شود. مهندسين مکانیک بر روی طرح يك گالری باید میزان کردن صداهای ناخوشایند را در نظر بگیرند.

نمایشگاه هنری مجموعه مورد نظر:

فضای نمایشگاه بهتر است بصورت سالن های باز و خنثی طراحی شده باشد تا بریا طرح هر گونه

نمایشگاهی بتوان با قرار دادن ابعاد و غیره فضایی مناسب بدست آورد. از نظر نورپردازی، نورگیری بام در تلفیق با نور مصنوعی نتیجه مطلوبی حاصل می‌کند. نور مصنوعی ابزاری است در دست طراح که در هر زمان و هر شرایطی اشیاء را از نور مناسب برخوردار می‌کند. با توجه به اینکه تکنولوژی خوبی در مورد نورپردازی نمایشگاه وجود دارد ولی با این حال استفاده از نور طبیعی در برخی موارد خاص ضروری به نظر می‌رسد و به طور کلی معماران از هر دو نوع نور برای بهبود بخشیدن کیفیت داخل ساختمان در ارائه بهتر آثار نمایشگاهی استفاده می‌کنند.

کتابخانه:

این فضا در مجموعه مورد نظر مکانی است برای اطلاع یافتن مراجعه کنندگان از خبرهای علمی و هنری و روز که ارائه کننده مجلات، بروشورها و طیف محدود و خاصی از کتابهاست و بصورت کتابخانه ملی با مخزن غنی و کامل عمل نمی کند در واقع فضای مورد نظر بعنوان فضایی در کنار سایر امکانات تفریحی در نظر گرفت شده است. تا بازدیدکنندگان امکان مطالعه در فضای بسته را نیز داشته باشند. بنابر هدف ذکر شده فضای کامپیوتر و ارائه خدمات از طریق CD های آموزشی و غیره در کنار کتابخانه ضروری می باشد.

سالن مطالعه:

ابعاد مناسب میز مطالعه ۹۰×۶۰ سانتی متر است. به این سطح باید فضای حرکتی مراجعین را نیز افزود. به این ترتیب سطح منطقی و مناسب برای هر مراجعه کننده با میز در حدود ۱/۳۵ متر مربع است. اگر این میزها را کنار دیوار قرار دهند این رقم به ۱/۲۵ متر مربع می رسد. اگر از میزهای متعدد استفاده کنند به ۹۵٪ متر

مربع تقلیل می یابد. البته با احتساب سایر فضاها مانند فضاهای گذر و مانند آنها سرانه فضاهای هر نفر به طور عادی به $2/3$ متر مربع می رسد. میزهای تکی از مزایای روانی برخوردارند اما فضای بیشتری احتیاج دارند و ایستایی آن نیز محدود است. میزهای دو نفری اگر بدون حایل میانی باشند به خوانندگان امکان تجاوز به حریم خواننده مقابل را می دهد. حامل میانی نه تنها از تداخل پیشگیری می کند و احساس خلوت نسبی را فراهم می آورد بلکه می تواند دارای یک تکیه گاه برای خواندن کتاب نیز باشد. در میزهای دو نفری با حایل میانی تامین نور موضعی نیز آسان است. میزهای بلند با صدفه ترین میزها از نظر صدفه جویی در فضا هستند اما از آنجا که فضای راهروهای میانی بیشتر است این صدفه چندان چشمگیر نیست. در پشت میزهای بلند می توان ۴ تا ۱۲ نفر را جای داد عرض میز نباید کمتر از ۱۲۰ سانتی متر باشد و فضای جانبی بین افراد نباید کمتر از ۹۰ سانتی متر باشد.

انواع روشهای دسترسی به کتاب:

انواع روشهای دسترسی به کتاب عبارتند از:

الف: مخزن بسته

ب: مخزن باز

پ: دسترسی آزاد

الف: مخزن بسته: در این روش کتابها در فضایی ذخیره می شوند که صرفاً دسترسی کارکنان به آنها مسیر است و مراجعه کنندگان می بایست کتاب مورد نظر خود را طریق آنها دریافت نمایند در این حالت پیش بینی باز شو و راهروهای بین قفسه اهمیت کمتری می یابند و در نتیجه سطح کمتری اشغال می شود.

ب: مخزن باز: این نحوه کتاب عموماً در کتابخانه های علمی و تخصصی مانند دانشگاه ها و موسسات آموزشی رواج دارد. این روش نسبت به روش بسته جای بیشتری اشغال می کند زیرا باید جای کافی برای عبور خوانندگان و انتخاب کتاب توسط ایشان فراهم شود در این حالت محاسبه تعداد کتاب در هر متر مربع به شیوه آرایش قفسه ها بستگی دارد.

پ: دسترسی آزاد

در این روش کتابها به صورت پراکنده چیده می شوند تا خوانندگان به مطالعه تشویق شوند. در اغلب کتابخانه مدارس، بیمارستانها و کتابخانه های عمومی به این ترتیب کتاب ذخیره می شود.

در این حالت قفسه ها منحصر به ذخیره کتاب عموماً در کتابخانه های علمی و تخصصی مانند دانشگاه ها و موسسات آموزشی رواج دارد. این روش نسبت به روش بسته جای بیشتری اشغال می کند زیرا باید جای کافی برای عبور خوانندگان و انتخاب کتاب توسط ایشان فراهم شود در این حالت محاسبه تعداد کتاب در هر مترمربع به شیوه آرایش قفسه ها بستگی دارد.

پ: دسترسی آزاد:

در این روش کتابها به صورت پراکنده چیده می شوند تا خوانندگان به مطالعه تشویق شوند. در اغلب کتابخانه های مدارس، بیمارستانها و کتابخانه های عمومی به این ترتیب کتاب ذخیره می شود. در این حالت قفسه های منحصر به فرد نیستند بلکه جزئی از طراحی داخل کتابخانه محسوب می شوند. در برخی مواقع قفسه ها در فضای سالن پراکنده شده و میزها در بین آنها قرار می گیرند. حال آنکه در برخی کتابخانه ها قفسه های به صورت نیمه منظم در گوشه ای چیده شده و فضاهای مطالعه در جای دیگر قرار می گیرند. طبیعی است که فضای دور میزها به میزان مراجعه بستگی دارد. در صورت بهره گیری از قفسه های مجزا باید به جای کافی برای بررسی

کتاب روی میزها یا طاقچه های نزدیک قفسه ها در نظر گرفت.

اهداف در طراحی کتابخانه:

لازم است که فضا باز باشد و نور کافی و منظر مناسب از فضای باز بیرون (فضای سبز) داشته باشد. بطوریکه شخص مطالعه کننده همچنان خود را با محیط بیرون مرتبط حس کند. مبلمان بخش های مطالعه باید از نوع راحت بوده و جوابگوی مطالعه تفریحی مراجعین باشد. بخش مجلات و روزنامه ها در این کتابخانه پرطرفدار و فعال خواهد بود. باید فضای کافی به آن اختصاص داد و محیطی مطلوب و مبلمانی راحت و نظر و نور کافی برای آن در نظر گرفتم.

بررسی مصادیق معماری

بهره بردن از تجارب مثبت و منفی (پدید آمده در نقاط مختلف جهان) در امر طراحی بسیار مفید است. از این جهت چند نمونه از مجموعه های فرهنگی و هنری در داخل و خارج کشور مورد بررسی قرار می گیرند. هدف از این بررسی بیشتر مطالعه روی اجزای سازنده این بناهای فرهنگی

(گالری های هنری، سالن های اجتماعات، کتابخانه و ...) و نحوه ارتباط متقابلا آنها با همدیگر می باشد و طبیعی است که هر کدام از این مجموعه های فرهنگی تحت تاثیر عواملی همچون شکل زمین آب و هوای منطقه و برنامه طرح از نظر حجم و نمای ساختمان تفاوت های قابل توجهی دارند.

برای این منظور یک نمونه داخلی (فرهنگسرای دانشجو) و دو نمونه خارجی (مرکز فرهنگی تجیباوو و مرکز پمپیدو) انتخاب و بررسی می شوند.

نمونه داخلی:

فرهنگسرای دانشجو (شفق):

این فرهنگسرا در سال ۱۳۷۳ در درون پارک شفق تهران آغاز به کار کرد.

با توجه به اهمیت مسائل فرهنگی در بین دانشجویان، بخش عمده فعالیت این فرهنگسرا در ارتباط با دانشجویان و جوانان در نظر گرفته شده است و با استقبال خوب آنها مواجه شده است.

فعالیت های آموزشی این مرکز عبارت است از:

۱ - کلاسهای فرهنگی: شامل علوم قرآنی و ...

- ۲ - کلاسهای هنرهای تجسمی: طراحی نقاشی، خوشنویسی، سفالگری، تذهیب گل و مرغ و ...
- ۳ - کلاسهای هنری موسیقی: دف، تَبَنک، تار، ویولون، گیتار، سنتور، آواز آقایان و ...
- ۴ - کلاسهای آموزشی ویژه بانوان: خیاطی، فوریت‌های پزشکی، گریم، یوگا، کلیه کلاسهای موسیقی غیر از آواز
- ۵ - کلاسهای کامپیوتر
- ۶ - کلاسهای آموزش زبان انگلیسی از مبتدی تا پیشرفته
- ۷ - کلاسهای آموزش کودکان: قرآن، نقاشی، سفالگری، شطرنج، موسیقی و ...
- ۸ - تربیت راهنمایان گردشگری
- ۹ - کلاسهای خبرنگاری و عکاسی خبری
تساویر از فرهنگسرا در پایان آمده است.
- سال اجتماعات فرهنگسرا دانشجو با ظرفیت ۲۰۰ نفر دارای امکانات مناسب صوتی، تصویری، و اتاق گریم در زمینه تئاتر، کنسرت‌های موسیقی، پخش فیلم (ویدئو و پروجکشن) و سایر برنامه‌های فعال است. گالری (نگارخانه) دانشجو با مساحت حدود ۱۰۰ متر مربع و گنجایش ۷۰ اثر هنری میزبان هنرمندان خلاق در زمینه‌های تجسمی، نقاشی، گرافیک، عکاس و پایان‌نامه‌های

دانشجو می باشد. از فضای باز مقابل فرهنگسرا نیز به عنوان نمایشگاه فضای باز تحت عنوان پنج شنبه بازار هنری استفاده می شود. همان طور که قبلاً ذکر شد بخش عمده فعالیت‌های این فرهنگسرا در ارتباط با دانشجویان و جوانان است کانونها و انجمنهای مختلفی در این زمینه فعال شده اند که عنوان آنها به شرح زیر است:

- ۱ - کانون دانشجویان نجوم
 - ۲ - خانه دانشجوی هنر هفتم
 - ۳ - کانون دانشجوی خبرنگاران جوان
 - ۴ - انجمن دانشجویی پرستاران
 - ۵ - کانون دانشجویی ادبی
 - ۶ - کانون دانشجوی مدیریت هنری
 - ۷ - جمعیت دانشجوی امام رضا (انجمن خیریه حمایت از آسیب دیدگان اجتماعی)
 - ۸ - کانون دانشجوی زیست شناسی
 - ۹ - کانون دانشجوی کارشناسی ارشد
 - ۱۰ - کانون دانشجوی ترویج گیاهان دارویی
- از دیگر بخش های فرهنگسرای دانشجو می توان به فروشگاه کتاب، کتابخانه و بخش اداری اشاره کرد.

نمونه های خارجی

مرکز فرهنگی ژان ماری تجیبائو اثر تجیبائو اثر تجیبائو اثر تجیبائو
اثر رنزوبیانو
ساخت مرکزی برای بیان فرهنگی کاناک تصمیمی
بود که دولت فرانسه در طی کنفرانس صلح پس از
شورشهای سال ۱۹۸۴ و ۱۹۸۸ در کالدونیای جدید
اتخاذ کرد. این مرکز به نام رهبر کاناک که در
سال ۱۹۸۹ کشته شد، نامگذاری شده است. آژانس
توسعه فرهنگ کاناک به ریاست ماری کلود
تجیبائو، مسابقه ای بین المللی برگزار کرد که
رئیس جمهور فرانسه نیز حمایت از آن بر عهده
گرفت.

این مکان بسیار زیبا حدود ده کیلومتری شرق
نومه قرار دارد این پیشامدگی به شکل شبه
جزیره ای است بین اقیانوس و تالاب. این موقعیت
تضادهای قوی ایجاد می کند زیرا یک طرف آن رو
به بادهای غالب و آبخای عمیق است. حال آنکه
جانب دیگر رو به تالاب و بسیار و بسیار آرام
است. طرح پروژه از شکل محل و برجستگی آن
گرفته شده است. طرح در طول یک ستون فقرات
امتداد می یابد که تیغه تاج شبه جزیره را
دنبال می کند. همچون در دهکده های کاناک،
جاده سبب انسجام مجموعه می شود بناها در دو

طرف در سه گروه ساختمانی قرار دارند بی آنکه تقارن خاصی داشته باشند و باغهایی آنها را از هم جدا می کنند به این ترتیب سه دهکده ایجاد شده است که هر کدام جزیره ای است با کارکردی معین با فضاهایی برای نمایش فرهنگ سنتی و معاصر کاناک: یک آمفی تئاتر، کتابخانه. رسانه کتابخانه و لابراتوارهای آموزشی.

تصاویر از مرکز تجیائو:

طول جاده ۲۳۰ متر است. در یک طرف ساخت و سازهای کوتاه به نرمی تالاب پایین می روند در طرف دیگر در برابر بادهای مداوم شرقی بناهای بلند می بینیم که استعاره بصری مسکن سنتی کاناک را به نمایش می گذارند در طرح برگزیده تعمدي در جلوه فروشی دیده نمی شود تنها اشارت صریح به گذشته را می توان در مصالح و روش کار با چوب و انحنای دادن به قطعات یافت. این بناها نه فقط تقلید صرف از صندوقچه های سنتی کاناک نیستند. نامی که به مسکن محلی داده شده بلکه شکل خاص خود را از روش اقتباس کرده اند که خاص منطقه اقیانوس آرام است و در آن تهویه طبیعی استفاده می شود.

تهویه از طریق وارد کردن جریان هوای خنک در بخش فوقانی بنا انجام می شود. صندوقچه ها طوری طراحی شده اند تا بادهایی را که تقریباً همیشه از یک جهت می وزند دریافت کنند و پیوسته دمای داخلی را طوری کاهش دهند که هوای گرم مدام تخلیه شود بدیهي است که این سازه ها طوری طراحی شده اند که در برابر هر رخداد اقلیمی به ویژه توفانهای گرمسیری تاب آورند. بناهای کوچک رابطه ای نزدیک با محیط طبیعی دور و بر خود ایجاد می کنند. اهمیت دادن به چشم انداز در کالودنیای جدید هنری است که پیوندی عمیق با فرهنگ کاناک دارد. فضای طبیعی بین صندوقچه ها و اطراف آنها دقیقاً به همان شیوه ای احیا حفظ می شود که مردمان مالزیایی به طور سنتی در حفاظت از محیط طبیعی خود به کار می برند.

تکنولوژی برتر زیر بنای تکوین پروژه ای است که پایه در مفهوم خاطره دارد. این شیوه تکنولوژی برتر، اجرای ملایم مدرنیته، طبیعت و سنت با هم آشتی می کنند.

تصاویر از مرکز فرهنگی ژان ماوی

مرکز فرهنگی پمیدو پاریس

معمار: راجز و پیانو
تاریخ: ۱۹۷۶ تا ۱۹۷۲
موقعیت: پاریس
نوع ساختمان: موزه
هنر نوین

سیستم ساخت: تکنولوژی جدید شیشه ای و آهننگی
قلیم: معتدل
شرایط: شهری

سبک: تکنولوژی نوین (های - تک)

عکس هایی از مرکز فرهنگی پمیدو

مرکز جورج پمیدو که سابقاً به نام مرکز بیوبورگ نام داشت این مرکز با همکاری ریچارد راجرز و ورنزو پیانو طراح ریزی شد بنای پمیدو در مرکز قدیمی و تاریخی پاریس در محدوده یک کیلومتری نتردام در بافت قدیمی بسیار متراکم قرار دارد. در زمان طراحی این ناحیه در بحران به سر می برد.

یک میلیون متر مربع مرکز فرهنگی برای چهار فعالیت زیر در نظر گرفته شده است:

موزه هنر، نوین، کتابخانه مرجع، مرکزی برای طرح صنعتی و یک مرکز برای موزیک و تحقیقات پژوهش شناسی. محلی برای مدیر شرکت، فروشگاه کتاب، رستورانها سینماها، فعاليتها کودکان و محلی برای پارک ماشینها نیز بعداً به آن اضافه شده است.

در مرکز پمپیدو فعالیت های متفاوت برای موقعیت های متفاوت و افراد مختلف اعم از پیر و جوان و توریست طرح ریزی می شود که تمام این گوناگونی در محیطی تغییر پذیر با یکدیگر مواجه می شوند.